

Geef mij maar gewoon een Marokkaan

Allochtone jongeren worden collectief gestigmatiseerd. Een experimentje laat zien wat dat betekent, zegt criminoloog Jan Dirk de Jong.

Cabaretier Najib Amhali maakte onlangs een pijnlijke grap tijdens de jaarlijkse Politie-Iftar. Autochtone vrienden vroegen hem: "Jouw zoonje is in Nederland geboren. Die zie je toch zeker 'gewoon' als Hollander en niet meer als Marokkaan?" Najib deed voor hoe hij zijn zoon deze kwestie zou uitlegen: "Lieve jongen, doe je het goed op school en werk je hard, ben je Nederlander. Maar zodra je wat verkeerd doet, ben je Marokkaan."

De zaal lachte hard. Maar straatjongens uit Amsterdam-Oost die aan mijn tafel zaten, vonden het minder: "Dat is geen grap, hoor", verzekerden ze mij: "Dit is de waarheid."

Onlangs verschenen nieuwe cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek over jeugdcriminaliteit. Het aantal jonge verdachten daalt in ons land, maar verhoudingsgewijs groeit het aandeel jonge allochtone daders. Het kenniscentrum van het ministerie van justitie (WODC) verklaart dat allochtone jongeren vaker delicten plegen onder meer door hun toegenomen aandeel in de Nederlandse bevolking.

Schoolboek

Over de oververtegenwoordiging van allochtone jongeren valt nog veel meer te zeggen maar duiding ontbreekt helaas vaak in berichtgeving. Zonder voldoende duiding leidt benoemen van deze statistische feiten tot het soort examenvragen zoals opdoken in een schoolboek: 'Zijn alle Marokkaanse jongens crimineel?'

De etnische achtergrond van daders is een relevant gegeven, alleen al om criminaliteit te kunnen aanpakken in gemeenschappen en gezinnen. Maar etniciteit benoemen om het benoemen, maakt dat beeldvorming kan uitmonden in versterking van het probleem. Gevoelens van tweederangsburgerschap en on-

Najib Amhali: 'Doe je het goed op school, werk je hard, ben je Nederlander'. FOTO FERDY DAMMAN, ANP

recht door discriminatie, vormen een excuus voor allochtone jongeren om vaker en ernstiger delinquent gedrag te vertonen.

Criminoloog Frank Bovenkerk vindt het benadrukken van etniciteit bij allochtone daders een nationale obsessie. In wetenschappelijke kringen staat deze Pavlov-reactie zelfs bekend staat als de 'Dutch disease'.

Om de risico's van benoeming zonder duiding beter te begrijpen, zou het volgende experiment kunnen helpen. We nemen een opmerkelijk feit: graaien en corruptie in de publieke sector is een zaak van volwassen, hoogopgeleide en autochtone mannen. Achterliggende verklaringen (maatschappelijke positie, netwerken, corpcultuur, groepsdynamiek op bestuursborrels) laten we achterwege. Vervolgens benadrukken we tien jaar lang in de media de-

ze oververtegenwoordiging, telkens wanneer weer sprake is van vriendjespolitiek, misbruik en gouden handdrukken in de publieke sector.

Minder autochtonen

We richten ook een partij op die deze feitelijke constatering van de daken schreeuwt, en hamert op 'minder, minder' autochtonen. Deze partij blijft ook tien jaar lang beweren dat men het probleem in ons land niet mag benoemen. En andere partijen gaan om het hardst meeroepen dat de 'kut-autochtonen' in ons land een 'etnisch monopolie' hebben op integriteitkwesities en criminaliteit in de publieke sector.

Na een decennium consequent deze beeldvorming op volle sterkte te manipuleren op internet, televisie, radio en in de krant, kan het experiment worden uitgevoerd.

Er komt een vacature voor een topbaan in een onderwijs- of zorginstelling voor een 'marktconform' salaris van een paar ton. De sollicitant is een 45-jarige blanke man, cum laude afgestudeerd op Nyenrode.

Dan zou de volgende interne e-mail kunnen rondgaan bij personeelszaken: "Heb nog even gekeken, is niks. Ten eerste een witte hoogopgeleide (kaaskop). En op zijn CV staat ook nog een stage op Wall Street."

Tja, voor je het weet brengt ook deze autochtoon de dienstverlening om zeep 'om rendabel te blijven', roof hij de kas leeg 'met inachtneming van de regels' en geeft zichzelf een 'oprotonus' van een half miljoen 'geheel volgens afspraak'.

De vraag is of mensen na zo'n jarenlang experiment dan zouden denken: "Weet je wat? Geef mij maar gewoon een Marokkaan."

Jan Dirk de Jong

criminoloog, verbonden aan de Erasmus Universiteit Rotterdam en de Hogeschool Leiden

commentaar

De mening van de krant, verwoord door leden van de hoofdredactie en senior redacteurs.

Breed overleg mag geen doel op zich worden voor kabinet

Al dat overleg betekent dat besluiteloosheid al gauw op de loer ligt

De Algemene Politieke Beschouwingen in de Tweede Kamer zijn voor degenen die hoopten op een resolute stap op weg naar een nieuw belastingstelsel op een teleurstelling uitgelopen.

Een nieuw belastingstelsel dat voor 15 miljard euro lasten op arbeid verschuift naar lasten op consumptie en milieuvriendelijk gedrag kan volgens een voorzichtige schatting van het kabinet 100.000 banen opleveren. Betaalde arbeid wordt voor de werkgever goedkoper en voor de werknemer lonender. Meteen doen, zou je zeggen.

Hoe vaag het argument ook dat

een belastinghervorming, zoals het kabinet stelt, een ingewikkelde zaak is die gedegen voorbereiding vergt, het kan geen argument zijn om zo vaag te blijven doen over het moment waarop een belastinghervorming gerealiseerd zou kunnen zijn.

De oppositie slaagde er deze week helaas maar zeer ten dele in het kabinet tot een wat resoluter optreden te dwingen.

Het grote obstakel op weg naar een snelle hervorming ligt in de – overigens terecht – constatering van het kabinet dat een hervorming niet zonder belastingverlaging kan. Dat geld, 3 tot 5 miljard, zou moeten komen uit eventuele meevallers in de overheids-

inkomsten. Een afspraak in het kabinet, die resulteert uit de weigering van de PvdA om het geld vrij te maken door extra bezuinigingen en de weigering van de VVD op de belasting op vermogens te verhogen. Het gekozen compromis is echter te ongewis en daarmee slecht.

Premier Mark Rutte riep alle partijen in de Kamer op om mee te denken over een mogelijk nieuw stelsel. Dat lijkt mooi, maar het begint er meer en meer op te lijken dat met al dat overleg de eigen besluiteloosheid moet worden gemaskeerd.

Natuurlijk, het tweede kabinet-Rutte heeft geen meerderheid in beide kamers van het parlement.

Het is dan ook goed dat met drie oppositiepartijen een min of meer permanente afspraak is voor overleg en, mogelijk, steun. De uitnodiging tot overleg begint echter een soort natuurlijke houding te worden door dit kabinet. Met het grote gevaar dat besluiteloosheid in het beleid sluipt. Dat is dit kabinet, dat zo voortvarend begon aan hervormingen en het werken aan economisch herstel, onwaardig.

Rutte zal moeten balanceren tussen de noodzaak zaken aan te pakken, die lang, soms te lang zijn blijven liggen, en de noodzaak daarover in bredere kring te overleggen. Het laatst mag in geen geval doel op zich worden.